TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) NUTARTIS

2024 m. liepos 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – SESV 267 straipsnis – Baudžiamoji byla – Kaltinamojo kardomasis kalinimas – Prašymo priimti prejudicinį sprendimą poveikis pagrindinei bylai – Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo atsisakymas tęsti bylos nagrinėjimą iš esmės, kol negauta Teisingumo Teismo atsakymo – Skubos reikalavimas baudžiamosiose bylose ir ypač bylose dėl sulaikymo – Prašymas nušalinti bylą nagrinėjantį teisėją dėl pagrįsto įtarimo šališkumu“

Byloje C-288/24 [*Stegmon*] [i]

dėl *Landgericht Berlin I* (Berlyno I apygardos teismas, Vokietija) 2024 m. balandžio 23 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. balandžio 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

M. R.,

dalyvaujant

Staatsanwaltschaft Berlin,

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro aštuntosios kolegijos pirmininko pareigas einanti trečiosios kolegijos pirmininkė K. Jürimäe (pranešėja), teisėjai N. Jääskinen ir M. Gavalec,

generalinė advokatė T. Ćapeta,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į tai, kad, išklausius generalinę advokatę, sprendimą nuspręsta priimti motyvuota nutartimi pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį,

priima šią

Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 267 straipsnio išaiškinimo.

* Proceso kalba: vokiečių.

[i] Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant M. R. iškeltą baudžiamąją bylą ir yra susijęs su *Staatsanwaltschaft Berlin* (Berlyno prokuratūra, Vokietija) pateikto prašymo nušalinti teisėją teisėtumu.

Vokietijos teisė

3 Bendrasis skubos reikalavimas, taikomas baudžiamosiose bylose, kyla iš *Grundgesetz* (Pagrindinis įstatymas) įtvirtinto teisinės valstybės principo.

4 Pagal 1987 m. balandžio 7 d. (*BGBl.* 1987 I, p. 1074, 1319) paskelbtos redakcijos *Strafprozessordnung* (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – *StPO*), paskutinį kartą iš dalies pakeisto 2024 m. kovo 27 d. Įstatymu (*BGBl.* 2024 I, Nr. 109), prokuratūra, civilinis ieškovas arba kaltinamasis gali prašyti nušalinti teisėją dėl teisėtų įtarimų šališkumu, t. y. jeigu yra teisėtas pagrindas, dėl kurio galima suabejoti šio teisėjo nešališkumu.

5 Pagal *StPO* 27 straipsnio 1 dalį bylą nagrinėjanti kolegija, kuriai priklauso nušalintas teisėjas, sprendimą dėl prašymo nušalinti šį teisėją priima jam nedalyvaujant.

6 *StPO* 121 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, kol nuosprendis nepriimtas, kardomasis kalinimas dėl tos pačios nusikalstamos veikos gali būti tęsiamas ilgiau kaip šešis mėnesius iki nuosprendžio priėmimo tik tuo atveju, jei dėl ypatingo ikiteisminio tyrimo sudėtingumo ar apimties arba kitos svarbios priežasties dar negalima priimti nuosprendžio ir tai pateisina tolesnį kardomąjį kalinimą. Vis dėlto pagal *StPO* 121 straipsnio 3 dalį šio termino eiga sustabdoma, jei byla pradedama nagrinėti teisme per šešių mėnesių laikotarpį.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

7 Pagrindinė byla susijusi su M. R. pareikštais kaltinimais prekyba narkotinėmis medžiagomis. Šie kaltinimai grindžiami informacija, gauta panaudojus duomenis iš mobiliųjų telefonų, kuriuose įdiegta vadinamoji „EncroChat“ programinė įranga, leidusi keistis ištisinio šifravimo pranešimais.

8 Toje byloje dėl M. R. buvo išduotas arešto orderis ir 2023 m. gegužės 4 d. jam pirmą kartą pritaikytas kardomasis kalinimas.

9 2023 m. birželio 29 d. nutartimi *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas, Vokietija), pirma, leido pareikšti kaltinimus ir iškėlė pagrindinę bylą, kad būtų surengtas teismo posėdis. Antra, jis sustabdė bylos nagrinėjimą, kad pateiktų Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/41/ES dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose (OL L 130, 2014, p. 1); šis prašymas buvo įregistruotas Teisingumo Teismo kanceliarijoje kaip byla *Staatsanwaltschaft Berlin II* (C-675/23). Galiausiai, trečia, *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas), atsižvelgdamas į tai, jog neaišku, kada Teisingumo Teismas priims sprendimą, taip pat panaikino dėl M. R. išduotą arešto orderį.

10 2023 m. birželio 30 d. Berlyno prokuratūra apskundė tokį teismo sprendimą, kiek jis susijęs su nagrinėjamo arešto orderio panaikinimu. 2023 m. liepos 10 d. prie šio skundo buvo prijungta *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Berlyno generalinė prokuratūra, Vokietija).

11 2023 m. liepos 24 d. nutartimi *Kammergericht Berlin* (Berlyno aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) panaikino 2023 m. birželio 29 d. nutartį, kiek ji buvo susijusi su šio arešto orderio panaikinimu, ir atnaujino arešto orderio vykdymą. Savo nutarties motyvuose jis nurodė, kad ši nutartis tiek, kiek ja sustabdomas bylos nagrinėjimas, netrukdo vykdyti minėto arešto orderio. Tas teismas nusprendė, kad *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas) kaip tik turi galimybę persvarstyti savo vertinimą dėl bylos nagrinėjimo sustabdymo, atsižvelgdamas į skubos reikalavimą, kurio jis turi laikytis bylose dėl sulaikymo, ir „atsargumo sumetimais“ priminė, kad nutartį dėl bylos nagrinėjimo sustabdymo prokuratūra gali apskųsti apeliacine tvarka.

12 2023 m. liepos 26 d. Berlyno prokuratūra apskundė 2023 m. birželio 29 d. nutartį, kiek ja sustabdomas bylos nagrinėjimas, motyvuodama tuo, kad bylos nagrinėjimo sustabdymas ir tai, jog nebuvo imtasi priemonių tęsti bylą, neatitinka skubos reikalavimo. 2023 m. rugpjūčio 9 d. prie šio skundo taip pat buvo prijungta Berlyno generalinė prokuratūra, ji tvirtino, kad Teisingumo Teismo sprendimo laukimas prieštarauja šiam reikalavimui.

13 2023 m. rugsėjo 13 d. nutartimi *Kammergericht Berlin* (Berlyno aukštesnysis apygardos teismas) panaikino 2023 m. birželio 29 d. nutartį, kiek ja sustabdomas bylos nagrinėjimas. Jis nurodė, kad byla iš esmės negali būti sustabdyta siekiant išsiaiškinti teisės klausimus. Vis dėlto bylos nagrinėjimo sustabdymas laukiant, kol bus išnagrinėta „pavyzdinė byla“, dėl kurios Teisingumo Teismui buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, atrodo, „gali būti pateisinamas išimties tvarka“. Bet atsižvelgiant į skubos reikalavimą tokia galimybė priklauso nuo to, ar Teisingumo Teismo sprendimas išnagrinėjus „pavyzdinę bylą“ bus priimtas greitai, be to, delsimas neturi sukelti nepagrįstų nepatogumų kaltinamajam. *Kammergericht Berlin* (Berlyno aukštesnysis apygardos teismas) iš to padarė išvadą, kad šiomis aplinkybėmis 2023 m. birželio 29 d. nutartyje, kiek ja sustabdomas bylos nagrinėjimas, „padaryta akivaizdi vertinimo klaida“, nes nėra žinoma, kada Teisingumo Teismas priims sprendimą. Be to, negalima atmesti galimybės, kad dėl bylos ypatumų reikės pateikti papildomą prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

14 Vis dėlto 2023 m. spalio 20 d. nutartimi *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas) dar kartą panaikino ginčijamą arešto orderį, remdamasis skubos reikalavimu. Dėl šios nutarties Berlyno prokuratūra pateikė apeliacinį skundą. Berlyno generalinė prokuratūra buvo prijungta prie šio apeliacinio skundo ir nurodė, kad jei atnaujinus šio arešto orderio vykdymą *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas) skubiai nepaskirs teismo posėdžio datos, reikės išnagrinėti, ar tai būtų pagrindas teikti prašymą dėl nušalinimo.

15 2023 m. gruodžio 6 d. sprendimu *Kammergericht Berlin* (Berlyno aukštesnysis apygardos teismas) panaikino 2023 m. spalio 20 d. *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas) nutartį ir vėl atnaujino minėto arešto orderio vykdymą. Šiame sprendime jis patikslino, kad niekas nedraudė greitai suplanuoti ir paskirti teismo posėdį. Priėmus minėtą sprendimą, Berlyno prokuratūra paprašė *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas) kuo anksčiau ir kuo greičiau nustatyti teismo posėdžio datą.

16 2024 m. kovo 12 d. sprendimu *Kammergericht Berlin* (Berlyno aukštesnysis apygardos teismas) panaikino ginčijamą arešto orderį ir nusprendė, kad *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas), kuris nuo 2024 m. sausio 1 d. pervadintas į *Landgericht Berlin I* (Berlyno I apygardos teismas), nepaskyrė teismo posėdžio datos ir taip nepakankamai atsižvelgė į skubos reikalavimą. Manydamas, kad tai yra „šiurkštus griežtų konstitucinės teisės reikalavimų pažeidimas“, už kurį visa atsakomybė tenka *Landgericht Berlin I* (Berlyno I apygardos teismas), *Kammergericht Berlin* (Berlyno aukštesnysis apygardos teismas) nusprendė, kad skubos reikalavimas buvo pažeistas tiek, kad būtų neproporcinga palikti ginčijamo arešto orderį toliau galioti.

17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad M. R. atlieka kelerių metų laisvės atėmimo bausmę už veikas, susijusias su kita byla. Iš esmės jis turi atlikti bausmę iki 2026 m. gegužės 28 d., tačiau, atlikęs du trečdalius bausmės, nuo 2024 m. liepos 27 d. jis galės būti paleistas į laisvę anksčiau laiko.

18 Šiomis aplinkybėmis Berlyno prokuratūra 2024 m. kovo 28 d. raštu pateikė prašymą nušalinti *Landgericht Berlin I* (Berlyno I apygardos teismas) kolegijos pirmininkę, priėmusią aptariamas nutartis (toliau – pirmininkė), įtarus ją šališkumu. Grįsdama savo prašymą ji pažymėjo, kad pirmininkaujanti teisėja dar nepaskyrė teismo posėdžio datos, nors kaltinamasis vis laikomas suimtas, ir kad *Kammergericht Berlin Landgericht Berlin* (Berlyno aukštesnysis apygardos teismas) primygtinai prašė skubiai nustatyti šią datą.

19 Berlyno prokuratūros teigimu, tai, kad pirmininkė sąmoningai nepaisė šio įspėjimo, todėl yra atsakinga už aptariamo arešto orderio panaikinimą, leidžia manyti, kad nuo šiol ji priima sprendimus neatsižvelgdama į aukštesnės instancijos teismų pateiktas gaires ir tik siekdama savo interesų. Šie interesai susiję su prokuratūros iškeltu klausimu, kuris, jos manymu, yra lemiamas bylos baigčiai, t. y. ar galima panaudoti tam tikrus įrodymus. Pirmininkė neatsižvelgia į jai tenkančią rūpestingumo pareigą ir skubos reikalavimą, nes tai, kaip ji organizuoja šį procesą, lemia tik jos atsisakymas paskirti teismo posėdį prieš Teisingumo Teismui priimant sprendimą dėl jos prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje *Staatsanwaltschaft Berlin II* (C-675/23).

20 Pagal *StPO* 27 straipsnio 1 dalį *Landgericht Berlin I* (Berlyno I apygardos teismas) kolegija, kuriai priklauso pirmininkė, turi priimti sprendimą dėl šios nutarties 18 punkte nurodyto prašymo. Pirmininkė pakeičiama pakaitiniu nariu.

21 Šiomis aplinkybėmis *Landgericht Berlin I* (Berlyno I apygardos teismas), kuris yra pirmesniame šios nutarties punkte nurodytos sudėties prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pažymi, kad pirmininkė pagrindinėje byloje priimtas nutartis grindė Teisingumo Teismo jurisprudencija. Iš šios jurisprudencijos matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teisėjas iki proceso Teisingumo Teisme pabaigos negali būti įpareigotas apeliacinio teismo nurodymu arba skatinamas dėl „drausminių nuobaudų“ grėsmės tęsti pagrindinės bylos nagrinėjimą. Atvirkščiai, šis teismas turėtų palaukti Teisingumo Teismo sprendimo ir jo laukdamas gali tik atlikti procesinius veiksmus, nesusijusius su prejudiciniais klausimais. Kitaip nebūtų ir bylose dėl sulaikymo.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ši Teisingumo Teismo jurisprudencija taip pat taikoma baudžiamosios teisės srityje, atsižvelgiant į tai, kad Teisingumo Teismas gali priimti prejudicinį sprendimą skubos arba pagreitinta tvarka.

23 Šiomis aplinkybėmis *Landgericht Berlin I* (Berlyno I apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar SESV 267 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi teisę ar net privalo nesiimti jokių su prejudiciniais klausimais susijusių procesinių veiksmų pagrindinėje byloje, kol Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą?

2. Ar pagal SESV 267 straipsnį draudžiama grįsti įtarimą teisėjo šališkumu vien tuo, kad teisėjas laukia Teisingumo Teismo sprendimo dėl jo pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą?

3. Ar tai taikytina ir nagrinėjant baudžiamąją bylą, kurioje kaltinamasis yra suimtas ir kuriai taikomas specialus reikalavimas dėl nagrinėjimo pagreitinta tvarka?“

Procesas Teisingumo Teisme

24 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą jį pateikęs teismas prašė Teisingumo Teismo šią bylą nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą, numatytą Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnyje, arba, nepatenkinus šio reikalavimo, suteikti bylai pirmenybę pagal šio Procedūros reglamento 53 straipsnio 3 dalį.

25 Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą priimti sprendimą motyvuota nutartimi pagal Procedūros reglamento 99 straipsnį, nebereikia priimti sprendimo dėl šio prašymo.

Dėl prejudicinių klausimų

26 Pagal Procedūros reglamento 99 straipsnį Teisingumo Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinį advokatą, bet kada gali nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi, jeigu atsakymą į klausimą, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, galima aiškiai nustatyti iš jurisprudencijos.

27 Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas mano, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo trimis prejudiciniais klausimais prašomą Sąjungos teisės išaiškinimą galima aiškiai nustatyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, todėl šioje byloje reikia taikyti Procedūros reglamento 99 straipsnį.

28 Be to, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas trečiuoju klausimu siekia sužinoti, ar atsakymai į pirmąjį ir antrąjį klausimus taip pat taikytini baudžiamojoje byloje dėl sulaikymo, kuriai taikomas specialusis skubos reikalavimas, nagrinėjant pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsižvelgti į šį aspektą ir jo atskirai nenagrinėti.

Dėl pirmojo klausimo

29 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 267 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama, jog vykstant baudžiamajam procesui, kuriam taikomas skubos dėl kaltinamojo įkalinimo reikalavimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs nacionalinis teismas tęstų pagrindinę bylą, kol Teisingumo Teismas atsakys į šį prašymą, ir atliktų procesinius veiksmus, susijusius su pateiktais prejudiciniais klausimais.

30 Pirma, reikia pažymėti, kad per SESV 267 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą, kuri yra Sutartyse įtvirtintos teismų sistemos kertinis akmuo, įtvirtinamas Teisingumo Teismo ir valstybių narių teismų teisėjų dialogas, ir šios procedūros tikslas – užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą ir taip garantuoti jos nuoseklumą, visišką veiksmingumą, autonomiją ir galiausiai savitą Sutartimis sukurtos teisės pobūdį (šiuo klausimu žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Nuomonės 2/13 *(Sąjungos prisijungimas prie EŽTK)*, EU:C:2014:2454, 176 punktą; 2022 m. kovo 29 d. Sprendimo *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, 71 punktą ir 2023 m. gegužės 17 d. Sprendimo *BK ir ZhP (Dalinis pagrindinės bylos sustabdymas*), C-176/22, EU:C:2023:416, 26 punktą).

31 Siekiant išsaugoti šios procedūros veiksmingumą, nutartis ar sprendimas, kuriuos Teisingumo Teismas priima atsakydamas į nacionalinio teismo jam pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą, yra privalomi šiam teismui priimant sprendimą jo nagrinėjamoje byloje, kiek tai susiję su Sąjungos teisės aiškinimu, kad jis galėtų išspręsti jo nagrinėjamą bylą (šiuo klausimu žr. 1977 m. vasario 3 d. Sprendimo *Benedetti*, 52/76, EU:C:1977:16, 26 punktą ir 2023 m. gegužės 17 d. Sprendimo *BK ir ZhP (Dalinis pagrindinės bylos sustabdymas)*, C-176/22, EU:C:2023:416, 27 punktą).

32 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją minėtos procedūros veiksmingumui negali būti pakenkta, jeigu minėtas teismas laikotarpiu nuo prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo Teisingumo Teismui dienos iki jo atsakymo į šį prašymą imasi procesinių veiksmų, kurie yra būtini ir susiję aspektais, neturinčiais ryšio su pateiktais prejudiciniais klausimais, t. y. procesinių veiksmų, kurie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui negali trukdyti jo nagrinėjamoje byloje vadovautis paskesniu Teisingumo Teismo sprendimu (šiuo klausimu žr. 2023 m. gegužės 17 d. Sprendimo *BK ir ZhP (Dalinis pagrindinės bylos sustabdymas)*, C-176/22, EU:C:2023:416, 28 ir 30 punktus).

33 Vis dėlto tokie procesiniai veiksmai negali būti atliekami, jeigu dėl jų Teisingumo Teismui pateikti prejudiciniai klausimai gali netekti dalyko ir gali išnykti suinteresuotumas juos pateikti, atsižvelgiant į nacionalinio teismo nagrinėjamą ginčą. Tokie veiksmai galėtų sutrukdyti šiam teismui laikytis sprendimo, kuriuo Teisingumo Teismas atsakytų į šiuos klausimus. Tokiu atveju būtų pakenkta SESV 267 straipsnyje numatyto bendradarbiavimo mechanizmo veiksmingumui, nes, be to, Teisingumo Teismas byloje dėl prejudicinio sprendimo neturi jurisdikcijos pateikti visiškai konsultacinio pobūdžio atsakymų (šiuo klausimu žr. 2024 m. birželio 6 d. Sprendimo *AVVA ir kt. (Bylos nagrinėjimas per vaizdo konferenciją, kai nėra išduotas Europos tyrimo orderis)*, C-255/23 ir C-285/23, EU:C:2024:462, 38–40 punktus).

34 Antra, reikia priminti, kad kaltinamųjų teisės į bylos išnagrinėjimą per protingą terminą, įtvirtintos 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, kiek tai susiję su teismo procesu, baudžiamosios teisės srityje turi būti paisoma ne tik vykstant tokiam procesui, bet ir per ikiteisminio tyrimo etapą, kai tik atitinkamam asmeniui pareiškiami kaltinimai (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Kolev ir kt.*, C-612/15, EU:C:2018:392, 71 punktą ir 2019 m. vasario 12 d. Nutarties *RH*, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, 32 punktą).

35 Šios teisės juo labiau būtina paisyti, jeigu asmuo yra kalinamas, nes SESV 267 straipsnio ketvirtoje pastraipoje aiškiai numatyta, kad prejudiciniam klausimui iškilus nacionaliniame teisme nagrinėjant bylą, susijusią su sulaikytu asmeniu, Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą kiek galima greičiau.

36 Be to, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23a straipsnyje įtvirtintos pagreitinta ir skubos procedūros gali būti taikomos būtent tam, kad būtų užtikrintas minėtos teisės įgyvendinimas, kai prašymas priimti prejudicinį sprendimą, susijęs su kalinamu asmeniu, gali turėti poveikį šio asmens paleidimui į laisvę (šiuo klausimu žr. 2019 m. vasario 12 d. Nutarties *RH*, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, 33–35 punktus ir 2021 m. kovo 17 d. Sprendimo *JR (Arešto orderis – Nuteisimas trečiojoje valstybėje, EEE narėje)*, C-488/19, EU:C:2021:206, 36–40 punktus).

37 Vis dėlto vien tai, kad asmuo atlieka laisvės atėmimo bausmę, nes yra nuteistas byloje, nesusijusioje su byla, kurioje pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, savaime negali reikšti, kad šią bylą būtina nagrinėti skubos tvarka (šiuo klausimu žr. 2018 m. spalio 1 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny w Płocku*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2018:923, 23 punktą).

38 Be to, dar reikia priminti, kad nacionalinis teismas, nagrinėjantis skubų ginčą, galintis geriausiai įvertinti konkrečią šalių keliamą problemą ir manantis, kad būtina pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, pirmiausia turi, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą, taikyti visas tinkamas laikinąsias apsaugos priemones, kad būtų užtikrintas visiškas sprendimo, kurį jis pats turi priimti, ir atitinkamų asmenų teisių veiksmingumas (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, 66 punktą; 2018 m. balandžio 10 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2018:253, 15 punktą ir 2021 m. vasario 25 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Sea Watch*, C-14/21 ir C-15/21, EU:C:2021:149, 33 punktą).

39 Darytina išvada, kad nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs nacionalinis teismas turi laukti Teisingumo Teismo atsakymo į jo prašymą priimti prejudicinį sprendimą, niekas jam netrukdo imtis bet kokios alternatyvios sulaikymui priemonės, galinčios užtikrinti įtariamojo ar kaltinamojo pagrindinių teisių paisymą (šiuo klausimu žr. 2019 m. vasario 12 d. Nutarties *RH*, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, 41 punktą).

40 Atsižvelgiant į visa, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad SESV 267 straipsnis turi būti aiškinamas taip: pagal jį draudžiama, kad vykstant baudžiamajam procesui, kuriam dėl kaltinamojo įkalinimo taikomas skubos reikalavimas, nacionalinis teismas, kuris pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą, tęstų pagrindinę bylą, kol Teisingumo Teismas atsakys į šį prašymą, ir atliktų procesinius veiksmus, susijusius su pateiktais prejudiciniais klausimais.

Dėl antrojo klausimo

41 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar SESV 267 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama nušalinti teisėją vien dėl to, kad jis laukia Teisingumo Teismo sprendimo dėl jam pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kai pagrindinė byla susijusi su sulaikytu asmeniu.

42 Pagal SESV 267 straipsnį nacionaliniams teismams suteikiama plačiausia galimybė kreiptis į Teisingumo Teismą, jeigu jie mano, kad jų nagrinėjamoje byloje kyla klausimų, kuriuos norint išspręsti reikia išsiaiškinti Sąjungos teisės nuostatas, svarbias sprendžiant jiems pateiktą ginčą, ar įvertinti jų galiojimą (1974 m. sausio 16 d. Sprendimo *Rheinmühlen-Düsseldorf*, 166/73, EU:C:1974:3, 3 punktas ir 2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *A. B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – Skundas)*, C-824/18, EU:C:2021:153, 91 punktas).

43 Taigi nacionalinės teisės norma ar nacionalinė praktika negali kliudyti nacionaliniam teismui pasinaudoti šia galimybe, kuri iš esmės neatsiejama nuo SESV 267 straipsnyje nustatytos nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo sistemos ir teismo, kuriam pavesta taikyti Sąjungos teisę, funkcijų, pagal šią nuostatą patikėtų nacionaliniams teismams (šiuo klausimu žr. 1974 m. sausio 16 d. Sprendimo *Rheinmühlen-Düsseldorf*, 166/73, EU:C:1974:3, 4 punktą; 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 32 ir 33 punktus ir 2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *A. B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – Skundas)*, C-824/18, EU:C:2021:153, 93 punktą). Be to, siekiant užtikrinti šios galimybės veiksmingumą,

nacionalinis teismas taip pat turi turėti galimybę neatsiimti prašymo priimti prejudicinį sprendimą po to, kai jis buvo pateiktas (2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *A. B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – Skundas)*, C-824/18, EU:C:2021:153, 93 punktas).

44 Iš to, kas išdėstyta pirma, Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad nacionalinė norma ar praktika, kuri gali lemti, be kita ko, tokią situaciją, kai nacionalinis teisėjas pasirinks nepateikti Teisingumo Teismui prejudicinių klausimų, siekdamas išvengti nušalinimo, pažeidžia SESV 267 straipsnyje pripažintas nacionalinių teismų prerogatyvas ir atitinkamai kenkia Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo, numatyto pagal kreipimosi dėl prejudicinio sprendimo mechanizmą, veiksmingumui (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 5 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, 25 punktą ir 2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *A. B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – Skundas)*, C-824/18, EU:C:2021:153, 94 punktą).

45 Atsisakymas nagrinėti bylą kaip tik yra nušalinimo pasekmė. Taigi, jei teisėją būtų galima nušalinti vien dėl to, kad jis atsisakė paskirti teismo posėdį, kad galėtų išnagrinėti jam pateiktą bylą iš esmės, kol Teisingumo Teismas dar neatsakė į toje byloje jam pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą, galėtų susiklostyti situacija, kad kai kurie teisėjai susilaikytų nuo prejudicinių klausimų pateikimo Teisingumo Teismui.

46 Be to, pagal SESV 267 straipsnį bet kuriam nacionaliniam teismui suteiktos kompetencijos pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą negalima paneigti taikant nacionalinės teisės taisykles, kurios apeliacinės instancijos teismui leidžia pakeisti sprendimą dėl kreipimosi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, panaikinti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir įpareigoti minėtą sprendimą priėmusį teismą atnaujinti pagal vidaus teisę sustabdytą procedūrą (2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, 98 punktas ir 2019 m. vasario 12 d. Nutarties *RH*, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, 40 punktas).

47 Aplinkybė, kad asmuo, dėl kurio iškelta pagrindinė byla, yra kalinamas, taip pat negali pakeisti pagal SESV 267 straipsnį nacionaliniam teismui suteiktų prerogatyvų apimties dėl šios nutarties 35, 36, 38 et 39 punktuose nurodytų priežasčių.

48 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad SESV 267 straipsnis turi būti aiškinamas taip: pagal jį draudžiama nušalinti teisėją vien dėl to, kad jis laukia Teisingumo Teismo sprendimo dėl jam šio teisėjo pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kai pagrindinė byla susijusi su sulaikytu asmeniu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nutaria:

1. **SESV 267 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama, kad vykstant baudžiamajam procesui, kuriam taikomas skubos dėl kaltinamojo įkalinimo reikalavimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tęstų pagrindinę bylą, kol laukia Teisingumo Teismo atsakymo į šį prašymą, ir atliktų procesinius veiksmus, susijusius su pateiktais prejudiciniais klausimais.**

2. **SESV 267 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama nušalinti teisėją vien dėl to, kad jis laukia Teisingumo Teismo sprendimo dėl jam šio teisėjo pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kai pagrindinė byla susijusi su sulaikytu asmeniu.**

Parašai.